

Tėvynės Sargas

mėnesinis laikraštis su paveikslėliais.

Stovi ant sargybos Lietuvos tautos:
szviesos, tikėjimo ir kalbos.

Gaunamas Prusuose už 50 kap. Tilžėje pas J. Łapiną (Goldschmiedestr. 8.)
Kłaipėdoje pas Rikard Brusdeyliną knigų kupezių;
Amerikoje už 1 dolerį Scranton Pa. pas Rev. A. Kaupą (1423 n. Main Ave)

Aukas ant lietuviszkų rasztų priimame ir apskelbiame.

Turinys N° 10.

1. Seni paveiksłai ir nauji užma-
nymai. <i>A. J.</i> 2	7. Musų rasztai 28
„Lietuvos Tėvynės Dainos“,
p. <i>Vienužis</i> .
2. Eilios 9
Žiemos Rytas. <i>Maironio</i> .	8. Žydai Kaimuose 32
I. Ažuofas. <i>Vytauto</i> .
3. Musų mokslavietės 10
Lietuvos iszk. žabangai. <i>A. K.</i>
Raseinių iszkašos. <i>Vaidalioto</i> .	9. Margumynai 36
Profinga Kirmešaitė. <i>Nesi-</i>
<i>girk</i> pirm laiko. <i>Pleituko</i> .
4. Eilios 16
„Apkałb manę žmonės“. <i>Vien</i> .	10. Nuo Redakcijos 38
5. Įvairios žinios 17
Isz Vaduoklių. Isz Sedos.
Isz Dusetų. Isz Zarasų.
Isz Īakių. Isz Tverės. Isz
Pałangos. Isz Suvienytų
Valstijų Am. Isz Rosijos.
Isz Szeicarijos.	11. Atitaisymas riklių 40
6. Eilios 28
„Ganė mergelė jautelius“.
<i>Vienužio</i> .	12. Apgarsinimai.
	13. Priedas.
„Obrasiteliai“, galerija paveikslėlių
isz maskolių gyvenimo Lietu-
voje. <i>Dėdės Atanazo</i> . (Atskiroje
knigelėje).

Seni paveikslai ir nauji užmanymai.

Gyvename labai svarbioje gadynėje. Laiminant Dievui pabudome iš tautiško miego, sukrotome ir stojome į darbą, idant ir mažiaus apszviestiems mūsų broliams parodytumeme kelią į geresnę ateitę. Tasai mūsų tautiškas krutėjimas, išspradžių nežymus, slenkant laikui, tapo kaskart aiskesniu ir garsesniu. Dagirdę ir patyrę apie tai mūsų kaimynai szoko piestą, lyg jieszma praryję, ir staigu iš mūsų „prietelių“ į prieszinkus pavirto. Vietoj pirmyszczios „prietelystės“ atsirado jų szirdyje neapykanta, kuri visokeriopai pradėjo apsireikszi. Vieni įvairiais išjuokimais bandė mus sułaikyti nuo tautiško darbavimosi, pravardžiudami visus lietuviszcai raszanczius „litvomanais;“ kiti, turėdami savo rankosę valdžia, ėmė kaskart labiaus mus spausti ir smarkiausiais persekiojimais bauginti. Nevienas lietuvys už lietuviszkus rasztus gavo nukentėti; nevienas už lietuviszkas kningas kalinyje, kaipo politiszkas prasikaltėlis, pabuvojo; nevienas už lietuviszkus laikraszczius ir tolimuosę Rosijos krasztuosę atsidurė . . . Bet kadangi jokia galybė negal sunaikinti, ką Dievas leido ant svieto, tatai ir mūsų prieszininkams nedoras tramdymo darbas nepavyko.

Acziu gausiai atneszai amž. at. Serapino Kuszeliausko, išėjo Prusuosę pirm keliolikos metų pirmieji „Szaltiniai“, katekizmai ir kitokios dvasiszkos turinio kningelės. Tamę pacziamę laikę pasirodė užrubeżyje vienas, antras lietuviszkas laikrasztelis. Tiems po kelių metų žlugus, nauji atsirado. Nuo to laiko skaitlius lietuviszku rasztu ir laikraszcziu ėmė kaskart daugintis, teip juog dabar tamę dalykę galime jau be baimės į ateitę veizėti, nės lietuvių darbininkų burys vis auga, skirtumai tarp jų mažinasi, o tautiszkas susipratimas nuolat stembsta ir kyła. Seniau — kiek buvo Lietuvoj rasztininkų, tiek buvo kalbų ir raszybų. Kitokią kalbą ir raszybą vartojo vysk. Volancziauskas, kitokią Daukantas, suvis kitokią kun. Pabrieža ir tt. — Szendieną jau to nebėra, nės žemaitis ar augsztaitis, dzukas ar kapsas,

zanavykas ar guogas, — visi susipranta esą lietuviais, visi vienokiai siekiasi raszyti, iszsižadėdami savo tarmiszku kalbos ypatybių. Tokiu budu palengvėl iszsidirbo ir iszsigvaldė viena lietuviszka raszliaviszka kalba, kurią dabar ir vartoja visi beveik geresniejie szios gadynės musų raszti-ninkai, nežiurint ant to, kamę jie gyvena — Europoje ar Amerikoje.

Kaip visur, teip ir pas mus, ta raszliaviszka kalba tuleriopai skyriasi nuo kalbos prastų žmonių, vienur mažiaus, kitur daugiau. Mat prasti žmonės kalba kiekvienas pagal savo tarmę, vartoja daugybę svetimų žodžių, kuriams kitosę tarmesę atsako tam tikri grynai lietuviszki žodžiai. Tų skirtų tarmių randasi Lietuvoj' daugiau, nei deszimts. Kilsta tatai czia dabar du klausimu: 1. kaip tur apsieiti Lietuvos kunigija — ar savo pamoksluose ir katekizmo iszguldymuose tur vartoti grynai lietuviszką raszliaviszką kalbą, ar mokinti žmones jų tarmesę? ir 2. ar maıda-kningesę ir szventosę giesmesę užlaikyti dabartinį lie-tuviszka lenkiszka mutinį, ar siektis pamažėl apkuopti tą musų bažnytinę kalbą nuo nereikalingų lenkiszkuų ir su-taikinti ją su raszliaviszką kalbą?

Pirmutinį isz tūdviejų klausimų pakėlė pirm dvi-deszimties metų garsus musų mokslinczius, vysk. Baranauskas. Jo pažvilgys tamę dalykę, kaip žinoma, yra szis: kiekvienas lietuvys kunigas tur raszyti pagal gramatiką, žmones-gi mokyti jų tarmesę. Tasai mokslas praktiszka retai kur tebuvo pildomas. Vienok teoretiszka nieks jam sulygsziol neprieszaravo. Daugumui pakako, juog toks mokintas vyras, kaip vysk. Baranauskas, tai pasakęs, idant pripažintu tai už tikrą tiesą. Tuotarpu aklas to mokslu prisilaikymas, ypatingai szendieną, butu visai negeistinas, nės padauginimas dvasiszkos naudos, tarmiszka sakant pamokslus, abejotinas, o lietuviszkos kalbos sudarkymas prie tam butu neatgrėstinas ir neiszvengtinas. Tiesa, vysk. Baranauskas, norėdamas savo mokslą gyvu paveikslu patvirtinti, lankydamas Lietuvos bažnycijas, mėgdavo visur sakynėti pamokslus tarmiszka. Szeipjau kunigai stebėda-

vosi iš to nepaprasto vysk. Baranausko gabumo ir negalėdavo atsidvyti iš jo mokėjimo prakalbėti kožnoj' parakvijoj' vietinę tarmę. Bet iš kitos pusės nuo tų, kurie geriaus lietuviszkas tarmes pažinojo, gavome ne sykį girdėti, juog, po teisybei, visi anie vysk. Baranauskotarmiszki pamokslai buvę ne kuo kitu, kaip tiktai **vietinių tarmių pamėgdžiojimu**. Ir nėra kaip tam nutarimui netikėti, nės, kaip žinoma, kiekviena tarmė skiriasi nuo kitos tukstančiais įvairių smulkmenų, kurias ir didžiausiam filologui sunku atminti, o kurių neužlaikymas paverczia tarmiszką szneką į tarmės pamegdžiojimą. Jeigu-gi net toksai lietuviszkų tarmių žinovas, kaip vysk. Baranauskas, mokėjo tiktai tarmes pamegdžioti, tai szejpiau kunigui mokinti žmones tarmiszškai nepasisektu nei to tiek. Todėl, mums matos, juog daug geriaus butu, jeigu kiekvienas lietuvisz kunigas, išsimokinęs gerai vienos grynai lietuviszkos raszliaviszkos kalbos, toje kalboje ir skelbtu visur Dievo žodį, suvis nesirupindamas apie užlaikymą vietinės tarmės ypatybių. Prisakymas tarmiszškai žmones mokinti butu ne kuo kitu, tik sunkiu filologiszku jungu, kurį kiekvienas lietuvisz kunigas per visą savo amžių turētu traukti, nės persikeldams iš vienos parakvijos į kitą, turētu kaskart naujų tarmių mokintis. Na, o kunigui juk tur labiausiai rūpėti szvento mokslo skelbimas, o ne filologiszkom smulkmenoms vergavimas. Ir tegul nieks ne mano, buk mes czia kokią kreivatikystę skelbiame. Sukritikavota augszcziaus vysk. Baranausko homilėtiszka teorija nėra dar bažnyczios mokslu. Bažnytiniuose dalykuose, kiek žinome, visur vieszpatauja ne tarmės, bet kalbos raszliaviszkos. Lenkijoj', Vokietijoj' ir kitose katalikų szalyse yra ne viena tarmė, o vienok negirdėjome, kad ten butu tarmiszškai sakomi pamokslai. Teipo-gi visi homilėtikų autoriai, nors prisako žmones aiszkliai ir suprantomai mokinti, vienok nei vienas iš jų, atskyrus vysk. Baranauską, nereikalauja nuo pamokslų sakytojų raszliaviszkos kalbos išszizadėjimo. Todėl ir mums matos, nėra jokio reikalo, pamokslus sakant, tarmėms vergauti. Dėku Dievui, mūsų raszliaviszkoji kalba visai Lietuvai ir Žemaitijai yra suprantoma; gerai ją pažinus ir gražiai joje pamokslą pa-

raszius, galima drąsiai jį sakyti kožnoj' lietuviszkaj' parakvijoj', o nieks nesiskųs, buk sakytojo žodžių nesuprantas.

Kas atsieina antrojo klausimo: ar szventosę giesmę ir maładakningę turime ant visados užlaikyti dabartinį mūsų lietuviszkai lenkiszka žargoną, ar jo vieton įvesti grynai raszliaviszką kalbą, tai czia, mums matos, irgi negal but' dvejojpo numanymo. Małda ar szventa giesmė yra tai juk pasznekesis žmogaus su Dievu. Na, o kas-gi gal sakyti, buk Dievui esą meiliaus klausyti lietuviszkai-lenkiszko žargono, negu grynos lietuviszkos kalbos. Dievas, siųsdamas apaształus mokintų visą tautų, davė jiems juk **kalbų o ne žargonų dovaną**. Todėl ir Lietuvos kunigams, kaipo Kristaus apaształų pasekėjams, prider' žmones mokinti Dievą garbinti ne kažkoku ten lietuviszkai lenkiszku mutiniu, kaip iksziolėi buvo, bet grynai lietuviszkoje raszliaviszkoje kalboje.

Su tuo pažvilgiu daugumas mūsų „senovės“ garbintojų niekaip nenor' sutikti. Jie vienu balsu szaukia, juog kas yra bažnyczioj', to nieks negališ nei lauk varyti, nei atmainyti. Tiems mūsų „ponams“ prieszininkams trumpai atsakome, juog szis jų tvirtinimas, kaipo per daug apskritas, negal but' teisingu. Bažnyczia yra dėl žmonių; žmonės joje meldžias', garbin' Dievą, kaip moka. Bet isz kitos pusės tie patys žmonės savo purvinomis kojomis prinesza bažnyczion nemaž purvų ir sziukszių. Klausime dabar: nejau-gi tie purvai ir tos sziuszlės per tai, juog esti szventoj', bažnyczioj- — pavirsta į szventus daigtus, kurių neleista nei palytėti? Juk purvai visur purvais pasilieka ir isz visur esti iszszłuojami. Dėlko-gi kitaip turėtu buti bažnytinės kalbos dalykę?

Lietuviszka bažnytinė kalba iszpradžią, įpacz XVII. amžiuje buvo puiki ir gryna, bet paskui, pradėdant nuo XVIII. amž. per kunigų kaltę tapo sužugta visokiais lenkiszkomų purvais. Tiems mūsų žodžiams patvirtinti sztai keletas paveiksų. Jimame juos isz lietuviszkų poterių, užraszytų seniausiamę lietuviszkamę kun. Daukszos katekizmę, iszleistamę Vilniuje 1595 metuosę:

Sztai kaip buvo kalbėta XVI ir
XVII amžiuose.

Sveika Marija mačonės pilna
Vaisių **iszczios** tavo
Szventoji Maria **Motina** Dievo
Melskis už mus **nusidėjusius**
Nuo ir vačandoj' **mirimo** musų
Kentė po **pontiszkiu** Piłotu
Isz ten ateis **sudytų gyvų ir mirusių**

Nužengė į **pragarus**
Szventųjų **bendrystę**
Nuodemų atleidimą
Ir **gyvatą** amžina.

O kaip dabar?

Sveika Marija **ioskos** pilna
Vaisių **živato** tavo
Szventa Marija **Motina** Dievo
Melskis už mus **griesznus**
Dabar ir vačandoj' **smerties** musų
Kentė po **Pontsku** Piłotu
Isz ten ateis **sudyti gyvus ir nu-**
mirusius

Nužengė į **pektas**
Szventųjų **draugystę**
Griekų atleidimą
Ir **gyvenimą** amžina.

Tamę pacziamę katekizmę randame teipogi nemaž grynai lietuviszkų vardu įvairiems szvento mokslo dalykams pavadinti. Teip „griekas pouszednas“ yra ten pavadintas: **nuodemė atleistina; „griekas smertelinas“ — nuodemė marinanti; griekas pirmųjų tėvų — nuodemė pirmgimė; vietoj smertis randame mirtis ir tt.**

Isz szitų paveiksų matome, kiek tai paskutiniuose laikuose pridrėbta musų bažnytiszkon kalbon lenkiszskų purvų, ir kaip tai toli nuo Daukszo gadynės dalykę kalbos grynumo musų atsitraukta. Žinoma, tasai musų kalbos suterszimas buvo kunigų darbu. Todėl dabar teisybė reikalauja, idant ją kunigai ir nuvalytu nu lenkiszskų purvų. Czia nėra ko žiurėti, kaip ant to dalyko paveizės viens ar kitas lenkiszskos senovės mylėtojas ir koku iszjuokiancziu vardu pavadins geros valios kunigą. Lenkiszka senovė pasibaigė su lenkmečiu ir mums jau ne apie ją reikia rupintis, bet apie užlaikymą anos tikrai lietuviszskos senovės, kuri siekia Daukszo ir Szirvido gadynės. Tuodu seni- ausiuoju paveiksłu, kaip du skaiscziausiuoju žiburiu, turi szviesti visoms ateinanczioms Lietuvos kunigų kartoms ir raginti visus į darbą. Tūdvieju Lietuvos didvyrių niekas nedrįs pavadinti nei bļogais kunigais, nei „litvomanais“. Juodu, kaipo tikru Dievo tarnu, visą gyvatą savo paaukavo žmonių duszioms iszganyti, o kaipo geru lietuviu siekėsi žmones mokinti nebilekaip, bet grynoj' lietuviszkoj' kalboj' nesužagtoj' jokiais nereikalingais lenkiszskumais. Todėl amžina už tai jiemdvieim garbė; o draugiai garbė ir

tiems, kurie drąsiai eis jų pėdomis, kurie bus senų lietuviszkų paveikslų, o ne naujų lenkomaniszkių sznekaų pasekėjais. Metas, seniai jau metas Lietuvos kunigams tai suprasti ir apie pirmyksztį mūsų bažnytinės kalbos grynumą pasirupinti.

Visus tersziancius mūsų kalbą lenkiszkius prilygino me augszcziaus prie sziuszkių. Pasirupinti, kad namuose nebutu sziuszkių prigul į gspadorių. Bažnyczios gspadoriais yra vyskupai ir kunigai. Pasirupinti tat' apie prigulintį mūsų bažnytinės kalbos nuvalymą prigulētu pirmucziausiai vyskupams, o paskui kunigams. Dėku Dievui, pradžia tamę dalykę jau yra padaryta, nės vysk. Baranauskas, kaip nuo seiniszkių kunigų girdėjome, žinodamas gerai, kaip mūsų kanticzkos yra niekam vertos, paraszęs keletą naujų gražių lietuviszkų giesmių, perdirbęs savotiszškai „Griaudus verksmus,“ o teipo-gi buvęs iszvertęs grynai lietuviszkai ir suplikacijas, bet Seinų kapitulai to vertimo nepagyruš, liepęs giedoti suplikacijas pō senovei pagal Juozapinių kningų, kamę randas tokie kalbos deimantai, kaip: **pamaczis** vietoj' **padėtojas**; **szumijo** viet. užė; **ratavos** viet. **gelbės**; **strielbas** viet. **szaudykles**; **nusipakajikit** viet. **nustokit** (vacate); **macnas** viet. **tvirtas**; **nemsmertėnas** viet. **bemertis** arba geriaus **bemirtis**; **pavietries** viet. **maro**; **vainos** viet. **karės**; **nuoglo** viet. **staigaus**. Labai gaila, kad vysk. Baranauskas savo kapitulos paklausė. Tiesa, filologiszkuosę dalykuosę vyskupas netur nekłaidin-gumo dovanos, bet dovana ta ir Seinų kapitulai nėra duota. Ne kapitulą, bet vyskupas pastatytas yra Bažnyczia valdyti. Jeigu vysk. Baranauskas but' nepaklausęs savo kapitulos ir but' liepęs giedoti suplikacijas pagal savo naujai isz-versto grynai lietuviszko teksto, tasai naujas giedojimo budas neabejotinai but tuojaus ir Žemaicziių vyskupijoje prasiplatinęs, nės vysk. Palūlonas lietuviszkos kalbos dalykuosę pilnai pripžįsta vysk. Baranausko autoritetą. Dabar-gi Seinų kapitulai vysk. Baranauską sukłaidinus, ir paczioje Seinų vyskupijoje, kaip girdėt, didis pasidaręs subruzdėjimas, nės anos isz Juozapinių kningų paimtos suplikacijos nei kunigams, nei szejpiau žmonėms netinka. Turime vienok viltį, juog vysk. Baranauskas, savo kłaidą pamatęs, atmainys

neužilgo aną senąjį netikusį suplikacijų tekstą, už ką nuo visų gerų lietuvių užsipelnys nuoszirdžiausį aczių!

Po vyskupų — rupintis apie bažnytinės kalbos nuvalymą priguli kunigams. Išzmingas kunigas daug gero tamę dalykę gali padaryti savo parakvijoje. Per kunigų iszmintį nevienoj' vietoj' lenkiszki giedojimai tapo visai isz lietuviszkų bažnyčių praszalinti. Teip atsitiko Utėnoj', Anykszcziuos' ir kitur. Tenai-gi, kur buvo jau giedomos lietuviszkos giesmės, bet netikusiai, iszmingas kunigas visados gal tą giedojimą sziek-tiek pataisyti. Turi tiktai sau atminti, juog su reformomis bažnyčių' niekados nereikia per daug skubintis. Amžiais mūsų kalba ir giedojimai tapo sugadinti, per tai ir jų pataisymas — ne vienų metų darbas. Pagal mūsų numanymą, pirmeg' užsiimti giesmių ir poterių taisymų, reiktu kunigams pasirupinti apie sustatymą geros lietuviszkos maldakningės. Ta maldakningė turėtu buti nebrangi, gražiai atspausta, puikiai aptaisyta ir turėti tekstą grynoj' lietuviszkoj' kalboj' be jokių lenkiszkuų. Tokią kningą žmonės noriai pirktu, o ją bažnyčių' skaitydami pamažėl priprastu prie pataisytų giesmių, maldų ir poterių; o jeigu dar kunigas privatiszkuosę pasznekiuosę su parakvijonais įvestas kningoj' atmainas pagirtu, tai nauji poteriai ir giedojimai be jokio bruzdesio užimtu vietą senųjų.

Draug su apraszytą maldakningę reiktu iszleisti teipo-gi ir grynai lietuviszką elementorių su gražiais vaizdeliais ir su nauju tekstu poterių ir dažniausiai vartojamų bažnytinių giedojimų, kaip antai: suplikacijų, karunkos ir k. — Mokindamiesi skaityt' isz tokių elementorių, mūsų vaikai iszsimokintu draugiai ir anų naujų poterių ir giedojimų, teip, juog suaugę patys savaimi stotusi reformos szalininkais. Tokio elementoriaus mes da neturime, bet bandymai su panaszią pakraipą jau atsiranda. Teip neseniai iszleistame „Naujame Lamentoriuje su abrozėlais“ randame poterius gana gražiai pataisytus: nėra jau ten: **po Pontsku Pilotu**, bet: prie **Poncijaus Piloto**; nėra ten: **Sveika Marija loskos pilna**, bet **malonės pilna** ir tt.

Tais ir kitokiais panasziais keliais mūsų bažnytinė kalba visoj' Lietuvoj' vienur ankszcziaus, kitur veliaus,

gali būti palengvėl nuo lenkiszkių purvų galutinai nuvalyta.
Duok tiktai Dieve daugiau geros valios kunigų! A. J.

P. S. „T. S-ė“ paskirta tam tikra vieta bažnytinei
musų kalbai ir terminologijai išsaiskinti ir nuvalyti. Red.

Žiemos Rytas.

Neregėti auszros. Teip prailgo naktis.
Daužo vėjas į langus baisiai.
Bet nenori jau miego pabudus akis,
Nors negreit užtekės spinduliai.

Ilgos naktys žiemos: ar-gi laukti dienos?
Laikas keltis, sžeimyna, iš miego!
Musų žirgai jauni: darganų nebijos;
Juos paleisime bėgti ant sniego.

Sztai mums prieszais bažnyczia. Be Dievo darbai
Neatnesz, ko teip trokszta žmogus;
Kas darbuotis norės par nedėlę gerai,
Visupirmu bažnyczioje bus.

Pasimelsme karsztai, kad mus sergētu Dievas
Nuo nelaimių, nuo audrų, szalnų;
Kad turētu Apveizdoje paselius, pievas,
Juos apsaugotu nuo kirminų.

Kad derētu javai, juos nekirstu ledai,
Kad kaimynai nebutu pikti,
Kad vienybėj' gyventu sžeimynos vaikai,
Kad mylėtus, kaip broliai, visi.

O paskui išsiskirstę, nelaukę dienos,
Sau kiekvienas į savąją szalį,
Eisme dirbti ir vargt ant bendrosios naudos,
Kaip kas moka, numano ir gali.

Maironis.

Mūsų mokslavietės.

Lietuvos iszkalos-žabangos. Daug vargo kenczia paukszteliai, praleisdami žiemą, kadą szalcziai ant lauko svilina, o pastogėje tupėti badas neleidžia; ir jieszkodamas, ką rasi, sniegui žemę pridengus? Bet, aure, netoli matyt pabarstyta apgrudžių. Niekas, kad czia pat retelėlis, vos pakeļtas, gali užvožti; niekas, kad tarp jų matyt padraikyta kažikokių aszutėlių, — alkanas pauksztis, nieko neveizėdamas, nusileidžia pasilesinėti papiltų apgrudžių ir nei justi-nepajunta, kaip retilas jį užvožia arba žabangų kilpa jį užsmaugia.

Į žabangas gauda netiktai paukszczius, bet ir žmones; tiktai kitoniszkos žabangos, kitoniszki jaukai. Ir lietuvis, kaip anie paukszteliai, kenczia sunkų badą, ne kuniszką: duonos dar turi sziam kartui pavalgyti, bet dvasiszką badą. Geriaus mokytam, kaip nemokytam. Norėtu ir lietuvis pakrapsztyti akis, mokslą igyti, kad daugiau iszmanytu, bet mokslas jam visur uždarytas, lyg giliu sniegu užkļotas. Badas — ne brolis, neatsipraszysi. Dairoš tadą lietuvis į visas puses ir antai mato: anoje pusėje valscziaus graži mokykla, jo paties piningais pastatyta; viduje szėpa, pilna kningų; czia pat gyvena mokytojas, kurs vaikus dykai (?) moka, — ko-gi daugiau bereikia? Privyliotas lietuvis, ilgai nedumodamas, griebias už to mokslu ir paskui tepasijunta apgautas esąs. Todėl tepažiuri, koks tai mokslas.

Brangus turtas-vaikas, už piningus brangesnis. Dėlto tėvas, iszleisdamas vaiką nuo savęs, jieszko žmogaus, kuriam galėtu įtikėti. Negriausz jo szirdies rupestis, jei žinos atidavęs savo vaiką į rankas tokiu žmogaus, kurs mylės jį ir ves geru keliu. Rodos, savas žmogus, lietuvis greicziaus galis pamylėti ir geriaus sumanys mokinti lietuvių vaikus. Tuo tarpu eit, kur nori, nors pereik visą krasztą skersai ir pailgai, niekur neatrasi mokytojo lietuvio. Tėvai ir lygsziol nepermano, dėlko pas juos, lietuvius, visi mokytojai yra maskoliai, atėjunai. Bet ką padarysi? Nėra, kokių noris, reikia vaikus atiduoti tokiems, kokie yra. O kas jie tokie, tie mūsų „ucziteliai“, kaip daugalis vadina „uczytelius?“ Yra Panevėžyje maskoliszka seminarija,

kur paaugusius vaikus moko par pus' ant popų, par pus' ant mokytojų, arba uczitelių. Tenai jiems įkalba, kad buk tai tamsiamę mūsų krasztę jie turi buti tikrais apasztalais, rodyti mums teisybę, t. y. mūsų katalikiszką paklydimą (?) ir tt.; naikinti mūsų kalbą, o į jų vietą vaisyti maskoliszką dvasią, tikyba ir kalbą. Drąsina, kad nieko nebijotu; jei kur nedailiai padarytu, perdėtu, vyresnybė atsakys, o nuo jų nei szapas nuo galvos nenukris, bus dar paaugsztinti ir pagirti. Tokią dvasią pripustas apasztalas (!) truputį pramokęs, gauna mokyklą ir keletą deszimezių vaikų. Dabar svarbiausis jų darbas perlaužti jų kalbą. Lygsziol vaikai, namie tebudami, tegirdėjo lietuviszką kalbą, o czia **isz karto** pradeda juos mokyti gudiszkai (maskoliszkai). Vaikai nesupranto mokytojo kalbos, mokytojas nei girdėti nenori apie lietuviszką kalbą, ir teip vargsta, kits-kito nesuprasdami, ne metus — antrus, bet visą laiką, dėlto kad visas mokslas tuom pasibaigia, kad perlaužti prigimtą vaikų kalbą ir nors kiek prašlavinti gudiszkai. Teip vargdami, pamato vaikai retkarcziais ateinantį kunigą. Mat, suprask, vyresnybė ne niekina katalikų tikybos ir lietuvių kalbos. Isz szalies žiuris tikrai teip mislys, bet kas tau davę! su pirmamecziais dar leidžia vieną-antrą žodį pratarti, o toliaus nei poterių, nei katekizmo nebeleidžia mokinti prigimtoje kalboje, bet vis gudiszkai, maskoliszkai. **Katalikiszkas kunigas turi lietuvius mokinti maskoliszkų poterių!** Ir tai dar griežia danti aptamsinimo tarnai, kad par kunigo lekcijas užliko nors nedidelis truputis lietuviszkos kalbos, galiaus nori sulyg žodeliu iszvaryti ją; tik vargsta nabagai, kad lietuviai, pasiremdami ant aiszkaus įstatymo (Св. зак. см. 3549 XI. м.) nenori pasiduoti. (Veizėk, ką neseniai raszėm apie „naują lietuvių varžymą“).

Pažiurėkime dabar, kas ten de kningos szėpoje riogso. Terp jų nerasi nei vienos lietuviszkos, visos gudiszkos ir tošė nieko gero nėra. Vienosė rasi pasakas apie pravoslaunų szventųjų stebuklus, rasi iszjuoktą katalikų tikyba, rasi, kad stebuklinga Vilniaus szvencziausi Motyna Asztrių Bromų nuo senovės buvusi maskolių, tiktai katalikai ją atėmę; rasi paraszyta, kad lietuvių krasztas nuo amžių

buvęs gudiszkas, o lietuviai, kasžin ir buti ar bėsa, ir daugybę kitokių tauzijimų. Tos kningos yra visiems vaikams įkiszamos; vadinas „Kninga dła cztenija“, sustatyta Vilniaus puspopių Odincowo ir Bogojawlenskio. Valsčiams liepė maskoliai už savo piningus pirkti tuos mėszlus dėl savo vaikų. Tėvams nei ant mislies gal neužaina pažiurėti, ką už savo skatiką perkas.

Leidžiame tadą savo vaikus mokintus per keturias, penkias žiemas, o jie vos tik tepramoksta maskoliszkai silebizuoti ir savo vardą pakreizuoti, da keletos maskoliszkų tałauszškų, bet neiszmoksta jisai poterių ir katekizmo, neiszmoksta tėvų szenavoti ir doru žmogum buti. Kad bent lietuviszkai dorai pramokintu skaityti, tai galėtu nors bažnycioje pasimelsti, pasimokinti, skaitant kokią naudingą kningą arba laikrasztį; o dabar kur jis kisz gudiszką savo mokslą? Maskoliszkų kningų apie pravoslaunus szventuosius arba apie Volgos upę neskaitys, apie savo tikėjimą ir krasztą neras; gailu tik pragaiszinto laiko ir vargo. Sugrižęs vaikinąs prie žemės darbų, netrukus užmirszta viską; ir nebepažinsi, ar jisai ėjęs į mokyklą, ar ne. Ir pasirodo, kad buvo tai ne mokslas, bet akių monijimas. Už tat iszmingingai daro tie tėvai, kurie pradėjo mokinti namie. Ir stovi mokyklos apytuszcezios, nės visiems pasmirdo tas moslas. Aimanuoja vyresnybė, kad vos septintoji dalis vaikų telanko jų mokyklas; bet ne dėlto skaudžia jai szirdis, kad žmonės palieka neapszviesti (Rosijoje tyčia neleidžia augsztai szviestis), bet dėl to, kad nebelenda į jų žabangas. Szaukia visą gerklę, buk Lietuvos kunigai tyčia laiką savo žmones tamsybėje, užginą mokintis. Bet kad žmonės mokyklōsę gautu tikrai gerą apszvietimą, ginti nuo jų neatgintumi. Kodėl viskas kiteip eina Suvalkų gubernijoje, arba Kurliandijoje? Dėlto, kad tenai dar neteip paniekintas žmonių tikėjimas ir kalba, tenai ne koks atėjunas moko, bet savas brolis-lietuvis ar latvis, kurs numano ir atjauczia tautiezių reikalus. Tenai niekas neszalinas nuo mokyklų, bet grusti — grudas, par tat ir žmonės apszviestesni ir krasztas turtingesnis. Ne žmonės czia kalti, ne kunigai, bet neiszmintis ir pikta valia paczių apszvietos vedėju. Žmonės nori mokslo gryno,

sveiko, nesuterszto ruskinimu. Negaudami tinkamojo mokslo mokyklosę, musiszkiei atranda kitur. Iszmoko savo vaikus namie lietuviszkiei skaityti ir raszyti ir per visą savo amžių turi isz to džiaugsmaį ir nauda. Nors teip pralavintas vaikas turi tvirtą pradžiaį; skaitydamas gali įgyti daugybę visokių žinių; panorėjės ir gudiszkiei lengviai galės patsai pramokti be gudiszku mokyklu.

Panorės lietuvis augsztesnio mokslo, važiuoja į didesni miestą. Tenai randa didelius mokslus iszėjusius. Ir czia lietuviui nejauku, kad negali su tais ponais saviszkiei susisznekėti. Terp mokytojų nėra nei vieno lietuvio; visi kasžin isz kur atsiusti, visi svetimos tikybos. Jie nepažįsta nei mūsų kraszto, nei kalbos, nei žmonių, o, rasi, ir su paniekinimu žiuri į mus; ir jiems įsakyta kartu su mokslu kvėpti į jaunuomenę rusiszkiei dvasia. Tarp jų vienas tėra savaisis-kunigas; o negali iszvaryti; bet negalėdami to padaryti, supanczioja jam rankas ir kojas, kad nieko negalėtu daryti; nustumė ant pastarosios vietos, kad jokios įtekmės neturėtu. Ir sztai lieka lietuvis vienas tarp svetimų, be vado, neturėdamas ko rodos pasiklausti, ir vis-gi tėvams lieka rupestis, kas sunų gero mokys, kas saugos nuo blogų draugyszių ir tt. Gimnazijoje moko daugybės dalykų, bet nieko neiszgirsi apie savo kalbą, krasztaį ir jo praeigą, lyg tartum jo nei buti — nebuta; kartais kad ir primina, tai teip viską sudarkyta, juog daug geriaus butu suvis neminėjus. Tankiai tycziojas isz tikėjimo, iszjuokia ypatingai Katalikų Bažnyziaį, Popiezių, meląingai, tiesos nežinodami ir nejieszkodami pliaukszdami nebutus daiktus. Mokintinius apkrauna daugybę visokių kningų, bet kningos prigimtoje nei pasižiurėti ne duos; nėt kalbėti tėvų kalbą užgina, ir sunku itikėti, jaunikaitis sugrižęs po tėvų stogaį su savo draugu — lietuviu jau gudiszkiei kalba! Atskirdami jaunikaitį nuo draugystės savųjų, maskoliai užaugina mus svetimtaucziais. Gudiszkiei dėlto mūsų jaunikaicziai kalba, kaip tikri gudai, o prigimtos savo kalbos nēmaž nemoka; kartais prisiskaitęs gudiszku zaunijimų ir tikėjimą praranda. Ir vysta, kaip žiedas, sziose žabangose kaip szalnos pakąstas, Lietuvos viltis — jaunimas. Be gimnazijos mokslo

negalime apseiti, turime iš jo naudotis, bet kiek tik galėdami saugokimės blėdingos to paties mokslo įtekmės. Mokės jaunikaitis saugotis, jei bus tėvų išmokinti mylėti ir užlaikyti savo tikėjimą, įkvėpti jiems tėvynės meilę, kad brangintu savo kalbą ir nesidrovėtu jos. Kiekvienam jaunikaicziui privalu gerai žinoti savo istoriją, savo literatūrą, o labiausiai gražiai išmokti lietuviszkos kalbos. Be to negali neszioti vardą apszviesto lietuvio. Kalbos vėl negal gerai išmokti, nekalbant tarp savęs lietuviszkai. Kuolabiaus mūsų prieszai nori mus atskirti nuo savųjų brolių ir išplėszti tautiszkus jausmus, tuo labiaus turime juos branginti ir ginti. Galime džiaugtis, kad mūsų jaunimas pradeda suprasti savo reikalus ir nebelabai besiduoda sugauti į žabangas.

Aprasziau czia tik vieną gatunką žabangų, užspėstu lietuviams; tikrai-gi yra tų žabangų galybės. Mokyklos, skaitymai, blaivystės draugystės, laikraszcziai, kningos ir kningpa laikės mūsų krasztę yra taisomos ne tiek dėl apszvietimo, kiek dėl vyliojimo. Už tat lietuviui visur reikia buti labai atsargiam, ypatingai žiurėti, kad bent patįs nepridėtu rankos prie tų darbu. Kad žmonės ne palaikytu visokių tokių įrėdinių, turėtu jos paczios sugriuti, pragaiszti arba virsti į geresnes, labiaus mums atsakanczias. *A. K.*

Raseinių iszkalos. Seniukai sako, seniaus buvę geriaus, o tą teisybę patvirtina Raseinių praeiga, ypatingai sulyginimas apszvietos dalykų seniaus ir dabar. Seniaus Raseiniuose buvo daugiaus iszkaļu. 1. Bajoriszka 5 kliasų iszkaļa; 2. kunigai Pijarai užlaikė prie savo kliosztoriaus gimnaziją 7 kliasų ir 3. kunigai Karmelitai turėjo savo cielą gimnaziją. O dabar? Dabar, tiesa, yra daug iszkalėlių, bet, patylom pasakius, menka iš jų nauda. Praneszu czia keletą žodžių apie visas.

1. „Ujezdnaja“ (pavietava) iszkaļa.

Szioji iszkaļa iszsiwertė iš senosios „bajoriszzkosios“ 5 kliasų iszkalos. Dabar ji teturi tik 2 kiasi. Mokintinių yra ne perdaug apie 80 (terp tų katalikų 40). Pabaigusiems ją duodas „svidietielstwo“ su lgotą ant tarnavimo kariau-

noje ir ant „czino“. Tatai-gi maž ne visi mūsų czinauninkai tą mokslą teturi. Religijos lekcijų yra czia po 3 ant nedėlios. Lotiniszkos maldos ir katalikiszkas abrozdas buvo czia įvesti be jokių pasiprieszinimų isz šalies maskolių. Kapelionis kun. An. Juozapavyczius pakabino pirmoje kliasoje puikų abrozda — nukryžiavoto Kristaus. Visi mokintiniai susirenka į pirmą kliasą ir ant kelių priesz Iszganytoją praszo szv. Dvasios ir kitokių mylistų sau, popiežiui ir karaliui. Pasibaigus lekcijoms, mokintiniai savo kliasosė, kitiems iszėjus, kalba: „gratias agimus“.

2. Pensija dėl mergaiczių („Ženskių Pension“).

Czia yra 3 kliasos, o po vakacijų bus ir ketvirtoji. Katalikų yra apie 20. Lekcijos religijos po 2 sykiu ant nedėlios. Užveizdėtoji ir užlaikytoji yra labai gera; moko iszmintingai, nevienpusiszkai, nuosekliai, tikrai pedagogiszkai. Prie mokslo politika, rodos, nėra maiszoma.

3. „Prichodskaja“ iszkała.

Czion yra 3 skyriai berniukams (vaikeliams) ir tiek pat mergaitėms. Vaikai maž ne visi isz miesto. Maldos ir abrozdas įvesti. Kunigas ateina du sykiu ant nedėlios. Vaikiukai, pabaigę tą iszkałą, daugiausiai eina į pavietavą. Mokytojas yra vaikeliams, o mergelėms mokytoja. Moteriszkoji kliasa yra skyrimai nuo vyriszkosios, tik ant religijos lekcijų sueina į vieną. Valsczionių mergaiczių nėra nei vienos.

4. „Narodnaja“ iszkała.

Vaikų czia apie 50 isz kelių parakvių, nės Raseinių valsčius didelis. Religijos lekcijos 2 sykiu ant nedėlios. Turi katalikiszką abrozda ir priesz jį meldžias. 16 d. balandžio mėn. buvo czia „literaturno-vokalnyj wiecier“ (skaitymai ir giedojimai). Girdėtis nedaug valsczionių tebuvę — gal keletas starostų su starszina. Kunigas negalėjęs ateiti, kitu kuom užimtas. Mergelių czion nėra. Dar pereitamę rudenyje kapelionis kun. Juozapavyczius paraszė į selską „zajawlenije“, kad czia yra reikalingas kryžius. Valscziaus rasztininkas ir starszina įsigandę(!) nuleido

kunigo rasztą prie Tarpininko, szis prie gubernatoriaus
ir tt., bet tamę tarpę ir nuo caro atėjo daleidimas melstis,
kaip kam iszpuola. *A. Vaidaliotas.*

Nespaudintos Vienužio Dainos.

Apkalb' manę žmonės,
Apkalb' sąsiedeliai,
Kad aszen myliu ponaitelę. *(bis).*

Norint jus kalbėsit',
Norint pavydėsit'
Oi, myliu, myliu ir mylėsiu.

Nedėlios rytely
Jojau par laukelį,
Manęs žmonelės nepažino.

Žinti nepažino,
Prasti nesuprato,
Ant juodbėrelio paznavojo.

Barė man motuszė
Ir senas tetuszis,
Dėlko rasotas juodbėrelis?

Nebark man, matusze
Ir senas tetuszi:
Graži yr mano ponaitelė

Graži ant budelio,
Skaisti ant veidelio,
Garsios, bagotos giminelės.

Įvairios žinios.

Isz Vaduoklių parapijos. Neteisingas policijos užpuolimas. Maskoliai gatavai pasiuto. Kad pradedi apsa-kinėti jų darbus kam nors isz užsienių arba nors ir patiems maskoliams isz Peterburgo, tai spiauna į akis. Ką, sako, czia tauszki? Ar czia Armenija, kad baszibuzukams butu paduota pilna valia! Rosija, gird, priguli prie Europos „blagoustrojennyh“ vieszpatysczijų; tai jūs, mūsų nevydonai isz pakrasczių, tersziate ir czia, ir už sienos gerą mūsų szlovę ir tt. Perkalbėti anų neperkalbėsi; tegul-gi tadą prisiziuri atsitikimams, kurie nemeluoja. Daug jų yra. Į anų kupetą sztai įkrauname da vieną. Žiurėkite, ar-gi mūsų policija ne teip elgas su mumis, kaip anie baszibuzukai su nelaimingais armeniecziais?

Atėjo szjmetiniai szv Onos (26 d. liepos mėn.) atlaidai. Diena pasitaikė giedra. Žmonės, kas tik galėjo, iszvirto į Traupes ant atlaidų, nės szjmet pripuolė jie ant nedėdienio. Ałanczių sodžius visiszcai isztusztėjo; paliko tik keletas senų moteriszkų, idant sergėtu namus netiek nuo pikto žmogaus, kiek nuo savo mažųjų, kad neuždegtu, arba patis siausdami sau galo nepadarytu. Sztai pacziamę szv. Miszių laikę apie 12 adyną pusdieniuosę, kaip Liuciperas su savo talkininkais atlekia Raguvos asesorius Ajipowas su urėdninku ir 10 deszjmtininkų ir užpuola ant tuszczijų namų. Persigandę vaikai ir bobelės iszsislapstė drebėdami į tamsiausias kerczias, kiti laukan žviegdami iszbėgo, ir pons asesorius su savo bandą baszibuzukų pasiliko pilnu ponu tuszczio sodžiaus. Pradėjo tadą pliondravoti visus užkampius, visas paslapcziausias vietas, jieszkodamas... skaitytojas pamislys — piningų? o, ne! mūsų asesorius yra „czestniejszyj czelowiek“! ans piningų nevagia! Ans szejp jau žmogų aiszkioje dienoje moka nulupti, bet tai vadinas — padėkavonę už apgynimą ar kitą ką. Ajipowas jieszkojo lietuviszkų kningų! Jieszkojo „so wsiem usierdijem“: Kur galėjo, įėjo; kur rado duris užrakintas, iszlaužė zamkus, sulaužė lentas ir vis-gi įėjo. Teip iszdraskė namus keturių ar daugiau gasdadorių: Silvestro Kielos, Petro Izėno, Balcziuo, Budrio ir k. ir prisikrovė pilną maiszą

visokių religizskų kningelių, nės, apart vienai — vieno seno „Apžvalgos“ №, nieko daugiau nerado, nei gazetų, nei kalendorių, nei szejp jau nemažonių maskoliams kningelių. Pasiėmę viską, išsivežė į Raguva, idant paskui neva žandarų kapitonui pristatytu. Reikia matyti išzgąsti sugrižusių namon žmonių! Namai išsversti, svirną duris — sulaužytos, likusiųjų namie-nei vieno. Aizskus daiktas, kad čia buvo užpuolę razbaininkai, vaikus ir kitus gyvuosius išzpiovė, o turtus išsivežė! Vos tik po geros valandos lankymo visų krasztų, pavyko atrasti vieną-antrą gyvą sutvėrimą, kurie, drebėdami iš baimės, laukė, kadagi ateis su peiliais razbaininkai, idant aniems gyvastį išplėsztu. Maži ir seni, kurie pergyveno tą valandą, nebeužmirsz jos par visą savo amžių. — Turtų: grudų drabužių rado neliesta, bet piningų tai jau ne vienas pasigedo; gavome girdėti, kad Izėnas pasigedęs 15 rublių, Balcziužas 63 rubl., o apie kitus nėra žinios. Tuodu tuoj nusivijo paskui, reikalaudami sugražinimo, bet kąsnio iš vilko gerklės niekas nebeisztraukė. Žmonės apskundė asesorių už užpuolimą 1) szventą dieną, 2) gaspadoriams neesant namie, 3) ant bailių vaikų ir senų bobų, 4) už isilaužimą į vidų ir 5) už vagystę piningų. Kuom galėtu toksai Ajipovas išsisteisinti priešz teisingą sudą? Išsivežė cielą maiszą maldakningių ir kitų nekaštų kningelių; bet tas jo neiszteisins: tokių kningų žandarai neįieszko. ir neėma, kad ir randa, kratydami. Teisinas, pildęs žandarų paliepiimą; ale ir žandarai negalėjo liepti užpulti ant tuszčių namų ir laužyti duris ir zamkus. Duris ir zamkus laužyti tik tadą tegal, kad patsai valdytojas, čia budamas nenori įleisti. Razbaininkas Ajipovas, prispirtas prie sienos, ant gašo, iszvydo visą biauromą savo darbo; nusi-gandęs mažonėja jau vyrus, kad niekam nesiskustu, žadėdamas savo kasztu pataisyti visas iszkadas, bet tas gal nenuramins ałantiszkių. Ir gerai padarys, nės tokius baszibuzukus reikia mokyti. Lietuva, tiesa, apleista, teisybės niekur neranda, bet vis-gi čia ne Armenija, kad tokie Ajipowai pliondravotu, kumet jiems patiks. Begalinis paniekinimas tegul bus jiems vertu užmokesniu! Doras ir iszmingingas Troszkunų ponas Stanisłovas Montvilas padarė

pradžią. Kad ant praszytų pietų suvažiavo pas aną daugybė ponų isz apylinkės ir atsiviško teipo-gi sziuo kartu nepraszytas asesorius (seniaus ir jį p. M. praszydamo), tai p. Stanislovas, visiems girdžiant, paklausė, ar tikrai jis užpuolė tuszczią sodžių ir laužė duris? Gavęs patvirtinanti atsakymą, iszbrukė asesorių laukan pro duris, užgrėsdamas kad daugiau nei kojos nebekeltu į jo dvarą. Tai tik pradžia. Toliaus gal susilauks da geresnio užmokesnio. Isz pradžios gana bus ir to, kad niekas jo į savo namus nebeįpriims. Atmenate, neseniai raszėme N. 9, kaip Ramygaloje paspaudė uodegą patsai tarpininkas, kad lietuviai prieszais pasistatė. Asesorpa laikis turės teipo-gi uodegą paspausti, kad iszvyv drąsius. Tai-gi neapsileiskite. Negalite rasti teisybės pas vyresnybę, apleidė mus razbaininkais, tai ginkimės patįs!

Sako, buk neteisingą „donasą“ ant ałantiszkių davęs buvęs ten mokytojas vaikų lietuvis. Jei tiesa, nereikia jam dovanoti. Judoszius bus nuo szio laiko jo vardas. Savuosius norėjo parduoti.

Isz Sedos. „Pravoslaua“ arbata. Nedėlios dieną 10 gegužės m. Sedos maskoliai atsikvietė isz Telszių „batiuzką“, kuris su didžią iszkilmę paszventė arbatnyczią. Apie tą pravoslaviszką apeigą, arba ceremoniją buvo apskelbta žmonėms priesz kelias dienas. Namo valdytojas Paceviczius per tris dienas puoszės. Prie vartelių iszstatė dvi karunėli; takelį, kuriuo „batiuszka“ turėjo eiti, apstatė gražiomis eglėlėmis ir iszbarstė žolynais; namo langus ir priangę apvainikavo, ko, užsiminus, nei Dievo kuno szventėje nedarydavo. Apie szeszta adyną pradėjo rinktis žemaiczių neprieteliai: tarpininkas, asesorius, mokytojas, kamarninkas, pizorius, urėdninkas, žandaras ir kiti, su pacziomis. Sedoje yra gana gražus spietlius maskolių. Czia-gi rados nemaža minia sediszkių iszgamų; gerų žmonių nebuvo matyt. Popas da gal nėkados nebuvo datyrės tokio pagarbinimo: jau isz tolo iszvydę, žemaicziai nusimovė kepuraites, o moteriszkos dievobaimingai galvas nulenkė. Atgiedoję pravoslaviszkas maldas, paszventė su aszutais namus, paskui visus indus, reikalingus prie arbatos: katilus, viedrus, samovarą, imbriką, sklienyczias ir tt.; paskui cukrų

ir atvirusią arbatą, kurią tarpininkas tuojaus liepė veltui dalyti susirinkusiems žemaicziams. Visoki valkiatos, ulyczninkai, girtuokliai, moteriszkosios szliužės seniai jau seilę buvo beryją! dėlto ėmė arbatą, ranką pabucziuodami; kurios-ne kurios bobos, iszgerusios po vieną stiklą „paszvēstos“ arbatos, rado ją labai pamaczlyvą ir veržte-veržės į vidų antrojo stiklo. Pasistėbėtinas daiktas, juog tos szliužės netiktai paczios gėrė, bet atsivedė su savimi mažus vaikus, norėdamos bent vieną kartą pagirdyti savo džiaugsmą-patieką su „szvēstą“ arbatą ir paaiskinti, kaip saldi arbatą isz popo rankų. Iszgerta per vakar' daugiau ne 300 sklienyczių. Kas žino, kas butu, kad maskoliai-pravoslauni czinauninkai su savo „batuszka“ tankiaus girdytu žemaiczius su „paszvēstą“ saldžią arbatą; ar negreicziaus pavyktu jiems privylioti prie savęs, neg dabar sekas pakreipti su karczią nagaiką ir ruszcziu kamscziu. Didelė mulkystė! Vyrai ir moteris eina lauktų popo, kaip kokio vyskupo dėlto, kad gaus veltui sklienyczią arbatos, už kurią reiktu užmokėti du skatiku; nevalgę, negėrę laukia par dieną ir vakarą, alkina savo kudikius už ... kapeiką, už parodymą vaikams popo, kad paskui nebebijotu. Žemaicziai bizuno ne labai tebijo, kaip parodo apgynimas nuo maskolių Kenstaiczių ir Kražių bažnyczių, apgynimas Alsėdyje vaikų — mokintinių nuo maskolių dvasios par įneszimą į iszkalą katalikiszko kryžiaus; bet kad parega koki skanyną: saldumyną, sznapsą, tai tuoj szirdijs suminkszta, ir gali juos, kur nori, nuvesti. Nereikia ir vesti, patijs ateina, kaip tai sztai Skuodę ir Sedoje ant provoslaviszku ceremonijų, Didesnio tamsumo ir durnystės veltui jieszkotumi, o maskoliai isz tos durnystės džiaugias. Arbatnyczios yra geras daiktas, bet po maskolių priveizą pavirsta į spastus žemaicziams užspėstus, į meszkeręs, su kuriomis lengva žemaitį pagauti. Arbatą, tai tik sliėkas ant popo kabliuko, su kuriuo nors kiek gali užkabinti kataliką ir ar visai isz katalikiszkos Bažnyczios isztraukti, ar bent pažiaunes padraskyti. Aklo reikia, kad nesuprastu, juog ne žmonių nauda maskoliams galvoje; jei rupintus apie naudą, apie pagirdymą mus su sziltą, pigią arbatą, tai kokiam ne labajam reikėtu popo? Namai kataliko, katalikų kunigas juos kitados szventė, katalikai

rinksys gertų, katalikai pardavinės, ir nepraszytas, nei dėkavotas brazdena popas ir isz paprasto daikto, daro religiszką dalyką. Ar-gi ne aiskios pinklės, ne aiskus traukimas prie savęs? Kas to nemato, tas aklas yra. Dėl prijaukinimo žmonių prie arbatinyczių niekur nereikia pravoslavijos saldybių; užteks cukro saldybės. Katalikams Bažnyčios užginta yra buti ant religiszkų ceremonijų svetimų tikėjimų. Ar-gi ne juokai? Maskoliai, nei pats „batuszka“ neszvenczia sau arbatos, o žemaicziams szvenczia, kad ir arbatą jų ducdama, dvokētu pravoslaviją, kaip ožkos pienas ožką. Pravoslauni tegul geria „pravoslauną“ arbatą, o mums žemaicziams-katalikams reikia „czystos“ arbatos. Maskoliai, kol aniems neužkrausi per knislę, visur Lietuvoje kiesz savo pravoslaviją kur pridera ir kur nepridera, nors patijs jie yra be jokios tikybos, be dorybės ir be sąžinės; arielką gerti, keiktis ir paprikas (wziatki) imti — tą tik gerai temoka.

Neikite ant tokių ceremonijų, nės dabar visi sediszkliai tyczojas ir juokias isz buvusių pas popą ant vaiszių. Kaip-gi butu gerai, kad jus, lietuviai, patijs rupintumites apie įkurimą tokių arbatnyczių ir kiemų, kur galētu pakeleiviai užvažiuoti! Galėtumite ir be popo apseiti.

Ziužis.

Juokas. *Maskolius* (į kataliką). Jus katalikai per daug giriatės su savo tikyba ir peikiate pravoslaviją. Tuotarpu pravoslavija mažai kuo tesiskiria nuo katalikystės; ir kas gal pasakyti, katras isz tų dviejų tikėjimų geresnis?

Katalikas. Na, tiesa, pravoslavija yra gana panaszi į katalikystę teip, kaip ožkos pienas į karvės pianą. Ir tas baltas, ir tas baltas. O vienok nesunku pažinti, kur tikras karvės, o kur ožkos pienas. Ožkos pienas smird', o karvės, — ne ... Teip ir jusų pravoslavija ...

Isz Dusetų (Zarasų pav.) Su džiaugsmu įsistebėjau, juog tarp dusetiszkių ukininkų prasiplatino audimas gražių naminių mių. Ir reikia pripažinti dusetiszkiams gustą: rasztai ir kolioriai teip gražiai sustatyta, teip dailiai su-austa ir suvelta, kad ir grovui Plioteriui nebutu gėda

dėvėti rubais išz tokių mių pasiutais. Kibirksztis maľuninkas, ļabai gražiai suvelia miľus ir da moka jiems puikų gļančą andėti; pertatai miļai įgyja ir tvermę didesnę, ir gražiaus pritinka pasiuvus rubą, gražiaus guli ant žmogaus apvilkti; girdėjau, Kibirksztis išz vėlimo mių nemažus piningus sudėliojes.

Budamas bažnyčioje įsistebėjau, juog moteriszkosios pradėjo ryszėti nebrangiomis bet ļabai viežlybomis bovillinemis skarelėmis (arba kuskelėmis,) kuriomis regėjau pasipuoszus didžiąją pusę gražiųjų galvelių, o ļabai retą beturint pretenciją prie szilkinių, ir tai — kaip paskui atsižinojau — kurios ļabai tebėra įsimylėjusios szilkų skareles, tai tos nori szilkais apsidengti, kad niekas nebe matytų jų neturto ir nuopolio. Szilkais, mat, norima jų apdengti tikrąjį savo turto nelaimingą padėjimą. Bet tokių pusprotėlių skaitlius vis eina mažyn. Tiktai szejmyna vis da tebėra pasiutusi ant czebatų, ir eidama ļaukan ant darbo vis da nenori auties naginėmis — duok jiems czebatatus. Tą madą išzsiēmė nuo maskolių, kurių apylinkėje yra ļabai daug, o kurie be-mažo-ko visi vagjs, brangiais rubais dėvi ir czebatuoti

Žmonių apszvietimą ļabai trukdo „judoszėliai-izdavikai“, per kuriuos czia daug gerųjų vyrų nukentėjo dėl lietuviszkų kningų ir daugelis skaitytojų atsisakė nuo laikraszčių, išzsigandę persekiojimo. Visupikeziausis izzdavinėtojas yra **Justinas Paberžis**, bobilio vaikas išz Dusetų miestelio; tingėdamas viežlybu darbu pelnyties duoną, už 70 rublių algos parsidavė su dusią ir su kunu maskolių policijai, kuriai ir tarnauja, draskydamas savo brolius lietuvius. Ļandžiodamas visur, Paberžis vis-ką išzsznipinėja, atsižino kas skaitas. lietuviszkas gazetas ir kningeles ir vis-ką pranesza maskolių policijai. Už tokį judosziszką darbą jis ema 70 rublių ant metų išz kaznos. Dusetosė tiek yra vikrių miesczionių: dyvyjuos, kad da nepamokė tokio Paberžio katalikiszakai gyventi . . . O vertas butu pamokyti. Kitokio budo nei nebėra tokiam judosziziui nuskratyti. Pasirgęs keletą mėnesių jau paskui nebegrįztu prie to judosziszko užsiēmimo. Be Paberžio, dar du žinome izzdaviku: felczerių Sidorovyczių ir žydelką Chanką.

Chanka yra labai didelė asaba Dusetų miestelyje: jai spraininkas ir akciznikas ir asesorius ranką paduoda, sutikę ant turgaus. Ir kas gi yra ta Chanka? Yra tai publiczna paleistuvė. Tai matot, kaip gražus yra maskolių prieteliai! Tarnaudama karcziamoje už merga, ta Chanka daug naujienų prisiklauso ir viską maskoliams pranesza. Ale kaip gi maskoliszki vyresnieji nesigėdi paduoti jai ranką: ak visi žino, kad ji publiczna paleistuvė?! Per tos Chankos liežuvį starszina Novickis išzkrito isz vietos ir mėnesį kalynėje atsėdėjo; o už ką? Buvusiasis oberkonduktoris Leleika, pagrižęs isz Kauno kalynės, sutiko Dusetosę savo gerą pažįstamą starsziną Novickį ir ten už alaus stiklo pasikalbėjo apie savo vargus, kuriuos kenczia už lietuviszkas maūdų kningas. Gali buti, kad Novickis pritarė tam vargszui, norėdamas jį paguosti. Chanka girdėjo, ar negirdėjo, bet praneszė policijai. Ir už tatai Novickis radosi iszmetas isz starszinystės ir ant mėnesio į kalynę apsudytas.

Beje, tas kankintinis (arba muczelninkas) Leleika oberkonduktoris už lietuviszkas kningas atsėdėjo dvi nedėli arezto prie valseziaus ir iszsiūstas yra ant dvejų metų Kurszo gubernijon po policijos prievaizdu. Regėjau jį besėdinti arezštą valseziaus kanceliarijos namę. Niekam nesiskundė jisai vietą praradęs ir įvargus papuolęs. Veidas jo buvo linksmas, tarytum, kaip muczelninko už szventą tikyba kentanczio. Duok Dieve ir kitiems teip gražią kantrybę!

O Bumblių Szutas yra iszteisintas, dėl davadų trukumo. Baranauskis, uszpalėnas, sėdi kalynėje. Jį tikras tėvas apskundė, buk jisai laikas užgintas kningeles. Tėvas teip padaręs per prikalbą pamotės, kuri norėjusi pertatai praszalinti nuo gyvenimo pirmosios paczios sunų, kad tikram jos sunui tektu visas vałakas.

Lygzirolei visi įkliuvimai dėl kningų atsitinka per iszdavikus isz tų paczių lietuvių. Apgailėtinas daiktas, kad musieji katalikai neturi tokios vienybės, kaip žydai.

Dusetiszkis.

Isz Zarasų (Rusiszkai Novoaleksandrovsk). Musų spraininkas Monževski pakliuvo po aiskiąją prievaizdą policijos. Norints jisai ir labai buvo atsižymėjęs kaip olos persekiotojas katalikų, bet nei tas jo nepagelbėjo. Jeigu butu iszėję aiksztėn, juog jisai turi susižinojimą su vagių sžaikomis, tai da vis rusiszkajam veikėjui („ruskomu diejatelium“) nebutu buvę paskaityta už didžią nuodėmę: butu tik perkėlę jį kitan pavietan. Bet czia vyresnybė atsižinojo, Monževskį turint susižinojimą su socijalistais. Vieną gražiąją dieną atnesza spraininkui Monževskiui rasztą nuo vyresnybės pasiūstas valdininkas. Monževski skaitydamas rasztą, kuriame buvo paraszyta, juog jisai nuo tos valandos skaitosi esąs po prievaizdą policijos ir už nekurius nusidėjimus turėsis atsakyti priesz sudą, nėt apałpo . . . rasztas iszkrito isz rankų . . . par iszblyszkusį veidą riedėjo aszaros . . . Ir tas Monževski, kurs neseniai budamas Raguvos asesorium, nevieno kunigo savo cirkulę nepaliko nenusztropyjęs, szendien pats radosi neisztikimas dėl caro ir po sudu pakliuvo.

Cxiabuvis.

Isz Ūakių (Telszių pav.) Kitkart gyveno labai dievo- baimingas žmogus, kurs pavogęs deszimtį rublių, vis vieną rublį duodavo ant bažnyczios. Ar žinot, kas jis per vienas? Tai Ūakių pacztorius Narmontas. Bažnyczioje meldžias gražiausiai, ant bažnyczios reikalų duoda daugiau už kitus: kai kiti duoda deszimtimis, jis szimtais, szimtais apdovanoja Ūakių bažnyczią. Tiktai visa bėda, kad tie szimtai yra pavogti nuo valsčiaus. Szitai, jau užpernai prasidėjo miesczionių byla su Narmontu dėl asztuonių szimtų rublių, kuriuos anamet budamas rinkiku (zborszcziku) surinkęs nuo miesczionių kaipo mokesnis už namus, neįneszė į kaznaczeistvą, bet sau paturėjo. Po kelerių metų miesczionis apturėjo prisakymą užmokėti tas „nedoimkas“. — Kad czia vieną vaikina gaudė policija už lietuviszkas kningas ir gazetas, tadą Narmontas velnio balsan szaukė: „Tą szelmį kontrabandierių reikia nuszauti, bestiją!“ . . . Teip jis buvo ipykęs, regėdamas kaip policija vargsta negalėdama sugauti to vaikino. Isz to galima suprasti, kaip tamsus ir kaip piktas žmogus yra tas Narmontas. —

Dar to negana. Narmontas su Vaszkiu vienkart gulė ant kunigų ir padėjo Vaszkiui juos apkaltinti. Todėl, kaip Vaszkį reikia iszvesti isz starszinystės, teip nuo Narmonto reikia atimti pacztą, dėl to kad anodu abudu lygūs yra „prochvostai“ ir „judosziai.“ Ant savųjų lig žvėris nožmieji puola, pagatavi sudraskyti savo brolius, kad tiktai įtiktu pasrėdninkui ir policijai.

Kažikoks ten Gaubys bagamazas neszvėstus rožanczius pardavinėjas žmonėms, įkalbinėdamas, buk tie ano rožancziai su dideliais atlaidais ėsą, ir už tatai brangiaus už anuos imdamas.

Iks.

Isz Tverės. Gałop birželio mėnesio isz Tverės miesto iszbėgo užrubežėn grovas Tolstoj, kurs czia buvo iszsiųstas po aiszkiąją policijos prievaizdą už tatai kad budamas pirmiaus pravoslaunu popu, paskui prijemė katalikiszką tikyba ir daugybę isz mokytųjų maskolių patraukė prie katalikiszkos tikybos. Iszsiųstas į Tverį, pats sau virė valgius ant gazinės maszynėlės. Giminė jo iszsižadėjo. Važiuosias apasztaulatų terp Galicijos pravoslaunųjų dėl patraukimo jų prie vienybės su Rymo Popiežium.

Isz Palangos. Mojinės maldos prie musų buvo įvestos nuo asztuonių metų. Kas diena rytmetyje septintoje adynoje buvo szv. Misziōs su iszstatymu S. S. Sakramento; po szv. Miszių kalbėdavo **žemaitiszka** dalį Rožancziaus ir Litaniją; szventomis dienomis tą patį po suplikacijos. Žmonės ukatijos eiti į bažnyczia; kasdien nemažas buris susirinkdavo netik isz miestelio, bet ir isz sodų dėl pagarbinimo dangaus ir žemės Karalienės. — Szjmet viskas kiteip virto: po paprastų szv. Miszių be iszstatymo szvencziausio žemaitiszka sukalbėdavo tiktai tris Sveika Marija ir trumpą maldele, o Rožanczių atidėjo ant vakaro — **lenkiszka**, dėl ponų. Tatai palangiszka žemaicziai nuo to laiko, jei panorės pagarbinti Dievo Motyna, turės iszmokti lenkiszka. Tokia nauja mada mums rodos neteisinga: mes visi vietiniai gyventojai ėsame žemaicziai ir musų yra daug; lenkai-gi yra neseni atėjunai ir jų visai maža kruvelė ir tie gražiausiai moka žemaitiszka. Ant gało, mes ir lenkams nepavydžiam garbės Marijos, tik skaudus

yra mūsų pažeminimas. Jei klebonas norėjo įtikti lenkuojantiems, galėjo vakarop kalbėti su jais Rožančių lenkiszakai, bet dėl to neturėjo tiesos atimti Rožančiaus nuo žemaiczių.

Isz pradžios metų buvo kitas panaszus atsitikimas. Mirė vietinis altarysta Smilga. Žmonių susirinko teip daug, kaip ant didžiū atłaidų, netik isz tos parakvijos, bet ir isz kitų. Bažnyczia buvo pilna, kaip prikimszta, **žemaiczių**; pamokslą sakė par cielą adyną – **lenkiszakai**. Žmonės į visas puses žvalgės, nesuprasdami pamokslo ir jieszkodami, kam-gi czia tas jaunas kunigas teip karszcziai trokszta, kad nėra tokių, kurie butu nesupratę žemaitiszakai? Po ilgiausio lenkiszko pamokslo teikės klebonas ir mums mesti keletą žodžiū žemaitiszakai. Toksai vietinių kunigų dievobaimingumas mums yra gana keistas, ypatingai, kad pirma to klebono buvęs lenkuojantis ir su didžiu mokslu klebonas M. nekumet nedrėšo paniekinti mūsų kalbą, patsai ukatijo žmones ant Rožančiaus, patsai žemaitiszakai jį kalbėjo. Dieve, duok anam sveikatą ir ilgą amžiū! Dabartinis-gi rodos butu grynas lietuvis o lenkiszka kalba pasidarė jam meilesnė už savąją.

Palangiszkis.

Klebono dalykas yra surėdymas szioksai, ar toksai dievmeldystės, pasiklausus Vyskupo; į tuos dalykus parapijonims nėra ko kisztis. Vienok toksai užmainymas žemaitiszko Rožančiaus lenkiszku ir mums yra nesuprantamas ir, rodos, papeiktinas.

Red.

Suvenytos Valstijos Amerikoje jau padarė sandarą su Iszpaniją. Amerikiecziai nieko neuždirbo par tą karę, nės turėjo par didelius iszkasczius. Karė amerikiecziams kasztavojo iki 800 milijonų rublių ir da daugiaus kažtuos, kad iszmokės atlyginimą visiems sužeistiems kareiviams ir pensijas szeimynoms 10 tukstanczių užmusztų kareivių. Užjimos sašos nekasztuoja daugiau perkant, nors labai turingos.

Rosijos caras paleidė raszta į visas karalystes, kviesdamas susirinkti ant rodos ir susibausti nebelaikyti ginkluotos kariumenės, bet visokius ginczus pabaigti sudu, ne musztynėmis. Tai labai gražus užmanymas; visos silpnos vieszpatystės, kaip Szvecija su Norvegiją, Danija, Olandija,

Iszpanija, Portugalija, Italija, Turkija labai džiaugsmingai priėmė tą paszaukimą. Ale galingi vokiečiai nelabai yra palinkė prie to, nės bijo, kad prancuzai ne atimtu Alzacijos ir Lotaringijos, kurias buvo užgriebę 1870 met. Prancuzai vėl nenustoja tos vilties, kad kumet nors atims. Anglija sutinka. Rodos, kad susirinkusi roda nuspręs tik pamažinti kiekvienoje karalystėje vaisko ant keleto szimtų tukstanczių ir tai jau butu gerai. Dabar pusę mokesdzių mes mokame, tik ant vaisko todėl esame biedni, o tokie italiečiai, tai visiskai nuskurdo; jie par vaiską pasidarė biednesniais už visus kitus europiecius. 1865 m. visa Europa ant vaisko iszleidė su virszum 2000 milijonų, o perniai jau suvirszum 4000 milijonų, tai yra du kartu daugiau. Tie iszkascziai kaskart vis auga; musų prakaitas visai ant dyko iszeina. Kad už tus piningus butu įtaisytos iszkašos, kokia tai butu visam svietui nauda! Dabar vainos nėra dėlto, kad kits kito bijo dėl jų nesvietiszkių ginklų; o kad sudas butu, tai kits kitam nieko nedarytu vardan teisybės, ne galybės.

Isz Szveicarijos miestę Genevoje vienas italietis Lukczeni nudurė su peiliu Austrijos ciesorienę Elzbieta, labai dora dievobaimingą moteriszkę, kuri par visą savo amžių niekam nieko pikto nėra padariusi. Lukczeni sugavo. Yra tai vos tik dvideszimties metų jaunikaitis, priguljis prie tos biaurios žveriszkos draugystės, anarchistais vadinamos, kuri pati gerai nežino dėl ko žmonėms piktai daro, szaudo, su dinamitu iszverczia į padebesius ir tt. Nu, ką jie iszgrajys, papiovē tokią mylimą motyną austriečių? Kad jau bent, butu nužudę koki prochwostą, tai dar szeit ne-teip, nors nebutu gailu. Nelaimingas Imperatorius Pranciszkus - Juozapas nėraip negali nusiraminti, nu-stojęs mylimos savo žmonos. Ciesorienė Elzbieta turėjo 60 su virszum metų. Lukczenis bus ant viso amžiaus įmestas į tamsų urvą, ale austrija reikalaujanti jo smerczio. Niekas jo negailis ir neužstoja. Geriaus numirti, kad kas gailis.

Nespaudintos Vienužio Dainos.

Ganė mergelė jautelus
 Po savo bernelio rugelius.
 Atein' bernužis iš dvaro,
 Szėmuosius jautelius parvaro.

Paskum mergelė vaikszcioja,
 Kvartukę rublelius neszcioja.
 — Priimk, bernuži, rublelius,
 Atiduok szėmuosius jautelius!

— Anei man reikia rublelių,
 Neduosiu szėmųjū jautelių;
 Tiktai man reikia szirdelės,
 Meilingų žodelių panelės.

— Atjok, bernuži, rudeny,
 Jei tu manę jimti ketini,
 Asz tau patiksiu szirdelę,
 Atiduosiu aukso žiedelį.

Mūsų rasztai.

„Lietuvos Tėvynės dainos.“ Po szitokiu antraszu neseniai antrą kartą iszėjo isz po spaudos, „Dainos, paraszytos kun. Antano Vienožinskio.“ Gražiai atspausta, su gražiu virszum, su gerą kun. Žebrio įžangą, ta kningelė szendieną yra labai perkama. Žemaicziai ant dainų nelabai palinkę, o vienok tankiai sutinku žemaiczius, besineszciojanczius tą kningelę savo kieszėneje. Par kelioliką paskutiniųjū metų Lietuvos Dainiai apdovanojo mus keletą kningelių su poezijomis, bet nei vienas teip nejtiko mūsų žmonėms, kaip kun. Vienožinskis. Kas isz augsztaiczijų nežino dainų: „Rutelių darželis“, „Žirgeliai sukinkyti“, „Karveleli-pauksztužėli“, „Kur prapuolė tas kelelis“, „Neik už bernelio, panele jaunoji“ ir daugybės kitokių? Augsztaiczio prigimimę jau yra palinkimas prie dainų; turėdami

jausminga szirdį ir atvirą būdą, jie butinai jauczia reikala išreikszi žodžiais, kuom szirdis džiaugias, dėlko nuliusta ar kitokių jausmų datiria. Kun. Vien. su savo atvirą, jausmingą szirdimi, yra tai tikras paveikslas lietuvio augsztaiczio ir tą paveikslą mokėjo užlaikyti nepagedusį par ilgus mokslus ir ilgą susidurimą su svetimais žmonėmis. Kas jo nepažino, isz dainų pažins. Pažindami savo žmonių privalumus, laipsni jį apszvietos; žinodami ir lietuviszkos kalbos ypatybės nekartą turime prisipažinti, kad tankiai mes raszome ne lietuviszkai ir ne dėl lietuvių. Ne lietuviszkai, nės kalbos dvasia, žodžių sukrovimas svetimas, ne dėl lietuvių, nės per augsztą kalbą; tokios kalbos lietuviai da nesupranta. Nepermanydami „verstos“ kalbos, neukatijas skaityti drukuotų laiszku, bet apsikrauna saviszka raszytais, ypatingai eilomis. Kiekviena beveik augsztaiczių parakvija turi savo dainių, kurs jiems suprantomai apgieda ir dangaus-žemės gražybes ir gyvenimo kartybes; tai kam jie jieszkos dainių, paraszytų žmonių, kurius mokslas perdirbo į svetimtauczius arba teip augsztaiztai pakėlė, kad nei suprasti jų nebesuprasi. To negalime pridėti prie a. a. kun. Antano Vienožinskio: jis dainavo „lietuviszkai“, dainavo sau, tikram lietuviui, dėlto ir visi kiti tikri lietuviai aną supranta ir už „savo“ dainių skaito. Paimkime dailiausią jo dainą: „Sudiev, kvietkeli tu brangiausias.“ Veizdėkite, kas czia begalinis nuliudimas iszreiksztas ne kokiais augsztais painiais palyginimais, bet visiems žinomas ir mėgiamais: pakirstas medis, gaili rasi, berželis svyrunėlis, pauksztelis, lizdo nebtėkęs ir k. sztai lietuviui giesmininkui sujudina szirdį ir isztraukia aszaras. Paimkime kitas, kaip va: „Žirgeliai sukinkyti“, „Pasakyki ponaitėle“, „Neik už bernelio, panele jaunoji;“ kas jas atskirs nuo „žmonių“ dainų? kas galės ispėti, kad jas raszė augsztaiztai mokytas vyras, o ne paprastas sodžiaus dainius, tik su nepaprastu talentu? Turi ir mūsų kaimynai teip vadinamus „žmonių“ dainius: maskoliai — Koljcową, lenkai Karpinski, bet jų veikalai, tik vardą „žmonių“ teturėjo, isz tikrųjų neisikverbė į žmonių sodiecių gyvenimą. Kun. Vienužis tai jau tikras žmonių dainius, nės jį kiekvienas beveik augsztaiczių sodžius žino.

Tiesa, pusė Vienužio dainų yra per silpnos; kritikai galės išsijuosę iš anų tyciotis, kaip be reikalo kartais tyciojas iš mažesniųjų talentų ir par tat pabaigia užmuszti juos. Tokios kritikos ir a. a. kun. Antanas be galo bijojo ir dėlto par ilgus metus nesutiko atspaudinti jas; vos tik priesz pat smertį tepavyko įkalbėti jam, kad suraszytu, kurias atmena, ir nedręstu paleisti savo vardą į užmirszimą. Paczios dainos vis tiek nebutu buvusios užmirsztos, kada-gi daugybę kartų buvo žmonių peraszynėjamos ir iš atminties žinomos; bet jos butu įėjusios į žmonių išdą, kaipo nežinomųjų dainių veikalai. Tiesą pasakius, kun. Antanas neraszė savo dainų į druką leisti; jis savo jaunystėje, kad da nebuvo kunigu, ir kad jau stoji kunigu išgiedodavo savo jausmus, kurie netilpo szirdyje ir paskui pasenėjęs nekartą giedodavo, atsiminęs seniai praslinkusius laikus. Pasakoja, buk dar kavalierium budamas, mylėjęs vieną mergelę ir mislyjęs su ją ženytis; bet tamę tarpę užėję neramūs laikai; anoji pana su broliais ir tėvais buvusi į Samarą išztremta; tadą jisai įstojęs į seminariją! Tas atsitikimas įkvėpęs paskui parasztyti: „Kur prapuolė tas kelelis, kur pro kryžių ėjo“, „Oi, dainos dainelės, jūs mano patieka“, „Oi, tu sakal-sakaleli“, kuriose išzreiszkia ilgėjimos abiejų pusių; likusiųjų czia ir išztremtųjų į svetimą szalį. Ir kitas savo dainas Vienužis neiszgaľvoje, prie to prisiruszęs, bet jos paczios iszsilėjo isz priežasties įvairių atsitikimų, iszsilėjo teip, kaip rauda lietuvio-seselių, szvelniai-maľoniai, be pretensijos. Prie gerųjų dainių reikia priskaityti szias, apart augszcziaus paminavotųjų: „Linksminkimes, linksminkimes, koľai jauni esam“, „Ilgū, ilgū man ant svieto“, „Kas ten rėkia, kas ten klykia“, „Sustokim dabar ratu“, „Pasakyki, ponaitele, ar tu manę myli“, „Oi-gi gražus, gražus tolymasis dangus“, „Karveleli-pauksztuželi.“ Teipo-gi gerai yra verstos: „Pasakyk man, kodėl ľaksztintelė“ isz lenkiszko, „Jau žvaigždė vilties žibėt nustojo — isz maskoliszko ir „Šasiedas ľaukus apsėjo“ — isz mažrusiszko. Versdamas nesiturėjo vergiszkaiz teksto; svetimos dainos, kaip ir kokie atsitikimai, tiktai įkvėpdavo jam mislį aprasztyti savus lietuviszkus dalykus, arba savo jausmus, kokius sukėlė skaitymas eių svetimose

kalbosę. Teip, pastarojoje paminavotoje jis apraszė ydas musų lietuviszkų szejmynų, o ne maž rusiszkujų; arba „Sudiev, kvietkeli“ yra paraszyta pagal maskoliszką „proszczajus, Angeł moj z toboju“, bet kaip-gi nepanaszi i aną! Kitos yra jau mažesnės vertės, kartais gan nuobodžios. Kaip ant nabaszninko veido galėjėi aiszkiai paregėti visus jo szirdies jausmus, teip ir dainosę: juo dailesnę dainą padainavo, ir už tą tegul bus jam garbė nuo musų. Jo dainas imkime i rankas ir dainuokime su teip negudrią szirdimi, kaip buvo raszytos, tai jos mums patiks ir szirdi užlies; bet jei imsime i rankas su kanivoło peiliu ir pradėsime su szaltu protu revidavoti, tai nepatiks. Ne prie visų poezijų pritinka vienokis kritikos mastas; asz vertybę Vienužio dainų mieruoju žmonių mastu: jiems anos labai tinka, tai gal yra ko vertos.

Numirus a. a. kun. Antanui Vienožinskiui, asz labai rupinaus suvokti, kur dingo jo dainos, kad bent žinotumeme, kokias jis paraszė. Ilgainiui pavyko man surasti jo paties rankrasztį, kurį persirasziau su intencija atspausti, bet manę tamę dalykę pralenkė garbingas, darbsztus lietuvis kun. Juozapas Zebris, už ką tegul jam bus acziu. Tiktai kun. Zebrio ne teip suraszytos yra, kaip paties kun. Vienožinskio. Visų pirmu tikras antgalvis yra toks: „Lietuvninko Dainos“ paraszė Vienužis, Pakurszėje prisi-gužęs. Kaip pratarinė isz pat pradžios yra padėta daina: „Oi dainos dainelės“ ir toliaus 27 dainos, kitokią eilą suraszytos, ne kaip pas k. Zebri. Trijų esanczių kun. Zebrio iszdavimę: „Jau žvaigždė vilties žibėt nustojo“, „Oi-gi gražus tolimasis dangus“ ir „Saulė nusi-leido už augszto kalnelio“ lygiai kaip „Vilkas ir Ožys“ ir „Pasveikinimo Lietuvių“ „Lietuvėsisz Pamurės“ (prastos eilios) mano rankrasztyje nėra. Bet už tat yra keletas, kurių kun. Zebris neįtraukė i savo surinkimą. Jas misliju apskelbti sziamę laikrasztyje, sziuo kartu įdedu dvi. Priegto kurios-ne-kurios dainos yra sutrumpintos, kad par didelis ilgumas jas sunkino, arba pridėjo asabiszkumą, kaip tai: nėra apie Podbiržės nevydoną ir toliaus. Jei kas panorės ilgainiui tretį kartą iszleisti tesikreipia i musų redakciją, suteiksime jam „tikrajį“ rankrasztį dėl palygi-

nimo. Tuotarpu džiaugkimės, ką turime. Geros-prastos, vis-gi geriaus yra jas dainuoti ne „Saszeki-Maszenki“, „Katerinuszkina mat“ ir kitas panaszias toms; o jau berželis — svyrunėlis, rutų szakelė tol labiaus mums patiks, už maskoliszkas blazgasas. Tikra Vienožinskio pavardė yra — Vienažindis, gimė ir augo vienasėdyje Dusetų parakv. Zarasų pav.

Žydai kaimuose.

Paveikslėliai isz kasdieninių atsitikimų.

I. Ažuolas.

Liudnai siubavo beržai-verkėjai, visa giria graudingai užė, o kirvių balsai ir kirtėjų keiksmas skambėdami po visą ažuolyną, garsino visiems, juog pons pardavė girią!

Zuikiai nusigandę skubinos į laukus, paukszcziai, graudžiai cziulbėdami, lėkė kitos sau vietos jieszkotų.

Žingeidi putpulė iszkiszo galvą isz kviečių ir dairydamos aplinkui, paklausė:

— Kas czia bus?... Kas czia bus?... Viską žinantiji griežtė isz artimos pievos pasikubino užkimusiu balsu savo sesytei atsakyti:

Žyds-žyds!... žyds-žyds!...

— Ka! ka! ka! ka! juokėsi apuokas, pasislėpęs skylėje iszpurtusios gruszios, kuri kuklai stovėjo prie puikaus ir placziai savo szakas iszleidusio ažuolo. Tas ažuolas dėl pirkėjo buvo tai asztrus peilis, smeigentis jo szirdį; kiek kartų jis apsidairė po visą girią, plekszėjo lupoms ir džiaugėsi; bet kad pažiūrėjo į ažuolą, kažin kas spaudė jo szirdį, ir kone birėjo isz akių aszaros.

— Ai vai mir! kam tai jis czia kabo?... kalbėjo rydamas seilę, kiek kartų pažiūrėjo ant to gražaus medžio.

Kabojų ten mažas paveikslėlis Szvencziausios Marijos Panos, kurį užkabinęs koks tarnas tos Dangiszkos Karalienės; tokiu budu gynė ažuolą nuo nukirtimo, nės žydas bijojosi kirsti medį, nežinodamas, ką padaryti su tuo paveikslėliu, kurį visi kaimiečiai laiko didelėje garbėje.

Szirdo labai žydas ir todėl, kad kiek kartu jis atsi-
stojęs po ažuolų geidžiai ant jo žiurėjo, visadą girdėti buvo
juokas apuoko, apsigyvenusio gruzioje, szalip stovincioje.
Spjaudė, keikė ir niurnėjo:

Jokis tu! jokis ... Ne busiu asz Ickus Leibus Baum-
fresser, jai tu ne verkszi!...

Vienok visadą gailiai dusavo ir murmėjo:

— Ai vai mir! ko jis czia kabo?...

Dusavo ir jieszkojo „judosziaus“, kuris apsjimtu per-
neszti paveikslėį nuog ažuolo ant tos iszpurtusios gruzios,
bet ilgai jieszkodamas rasti negalėjo.

Žmonės, suprasdami norą žydo, kalbėjo jam, juog ne-
laimė jį patiks, jai jis kliudis ažuolą, bet žydas juokėsi
isz jų savo szirdyje ir vis jieszkojo „drasaus“.

— Kvaili žmonės! — mislijo — kokie tamsūs gyvuo-
liai ar tas paveikslas kabo ant ažuolo, ar jį ant
gruzios pakabisi, tas vis ant medžio kabos. Ir ką tai
kenktu, jeigu ten koks kvailys užliptu ir tą paveikslą nu-
kabitu? Asz isz to turėčiau ažuolą, o tas kvailys —
rublių. Mažai? ... Turėtu du rubliu. Ir už ką? Už tokį
kvailą darbą! Nu ... kad tai ir netinka, kad ant tokio
didelio medžio, kabotu tokis mažas daiktas? Tai nepri-
tinka!...

— Vakar sznekėjau apie szitus interesus su vienu
mužiku tai tas szelma spjovė man ant akies ir pasakė kad
jis bijo Dievo!!..

— Dievo bijosi!!.. ir asz bijausi, bet Dievas auksztai,
o rublius žemai... ai vai!!... ar tai jie žino, kad yra
rublius?...

— Už rublių kožnas szelmis gali buti didelis grovas!
su rubliu visur pataikysi... pamatys tie kvaili gojai, kad
asz ir į gruzią pataikysiu...

— Tada bus a Scheinehece! ... tegul žino, kad
asz su jais kasdien turėjau smertį ir kitas ligas!

.....

Ant nelaimės, noras Ickaus Leibaus Baumfressero arti
buvo pabaigos. Rado kur pavargusį žmogų, kurisai nega-
lėjo iszmaistinti savo paczios vaikų ir prižadėjęs duoti jam

nuolatini darbą prie kirtimo medžių ir du rubliu, prikalbino prie nukabinimo paveikslėlio nuo ažuolo ir perneszimo ant gruzijos.

— A soi! ... juokėsi žydas, trindamas rankas. —

Atsirado iszmingas: szenakt eisime į girią, ir jis padarys, kas reikia; paskui apipjausime medį tad jį vėjas parvers, ir bus git! ...

Džiaugėsi taip žydas, nežinodamas, kad ir kaimiečiai apie paveikslėlį mislija. Paklausę senuko Simano, kas nakt keli iszeidavo į girią ir pasislėpę sergedavo, kad žydas ažuolo nenukirstu.

Vieną tamsią naktį pamatė du szeszėliu besiartinančius prie ažuolo:

— Aha! ... eina! ... — sukusztėjo Simanas, — Tylėkite, vaikai.

Sulaikė kvapą ir laukė visi, kas toliau bus; tuom tarpu iszgirdo kalbą:

— Tai szicze! ...

— Augsztai kabo? ...

— Mastas, du, penki daugiausia.

— Na tai duok, žyde, rublį, kurį prikėtinai.

— Kai nulipsi; dabar tau gali isz rankos iszpuot.

— Duok, nės nelipsiu ...

— Na! te ... te! tik skubijk, lipk, nės dena tojos bus.

Po valandai jau nuo medžių girdėti buvo balsas:

— Ne randu! ...

— Augszciau jieszkok .. augszciau kusztėjo žydas, drebėdamas isz nekantrumo.

— Yra! tuojaus nujimsiu! ...

— Ka, ka, ka ka ka, atsiliepė apuokas, iszgirdęs sznabzdėjimą ažuolę.

— Vajė! ... Suriko sedžiantis medyje, ir kaip ilgas puolė ant žemės.

— Kas tai yr? ko tu teip greit lipi? tai tik apuokas rėkia! ... — szaukė žydas, pats isz baimės drebėdamas.

— Kojos mano! kojos! rėkė gulėdamas ant žemės.

— Ką kojos, kam tos kojos! duok paveikslą!

— Liko

— Jezus Marija! . . . tu, žyde prakeiktas! už tavę
kojas išsilaužiau . . .

— Ai vai mir! rėkė žydas, kam tu teip padarei? . . .

— Dievas manę pakorojo

— O kas man užmokęs? . . .

— U-gi mes! — atsiliepė bałsai isz krumų ir Simanas
su draugais szoko prie ažuolo.

— Gevalt! — suriko Ickus ir puolėsi bėgti.

— Vaikai! žyda ir teip Dievas pakoros, eikite szia
pas szitą vargszą, ką dejuoja po medžiu, . . . vis tai kata-
likas! — tarė Simanas.

— Žinoma katalikas! judoszius prakeiktas ir gana —
szaukė Jokubas.

— Gelbėkite, geri žmonės! — meldė dejuodamas
vargszas.

— Gelbėkis pats, kad Dievo nesibijojai.

— Tsit, tylėk! vis-gi tai žmogus; žmogus, o ne žydas,
tvirtino Simanas, eidamas prie ažuolo.

Jokubas su draugais, klausydamas Simano, prisiartino
prie prisimuszusio, kuris, kaip pasirodė, apart susikalimo
daugiau jokio pažeidimo neturėjo.

— Dovanokite man žmonės! — meldė vargszas. —
Nusidėjau baisiai, bet ir vargau labai. Vaikai badu mirė,
o žydas labai gundė.

— Oi tie žydai, tie žydai! — atsiduso Simanas.

— Teip sznekėjo. . . teip gundė, ir darba prižadėjo;
teip manę ir prigundė.

— Girdite vaikai, kas czia kaltas? tarė Simanas, --
visada sakau, kad tie laurai kožną igundys, o ypacz nelai-
mėje bunanti. Idant žinotute: kas nuo szios dienos eis
pas Ickų ant darbo, ne yra vertas vadītis krikščioniu.

— Neisime! — drąsiai atsakė kaimiečiai.

— O dabar paimkime nabagelį szitą ir nuneszkime į
kaimą, į kleboniją; mus geradėjas geriausiai ji pagelbės
ant kuno ir ant duszios! . . .

.

Per drebančius lapus pradėjo žibėti pirmutinė pradžia
dienes, keldama visus isz miego. Paukzteliai pradėjo

garsiai cziulbėti, tartum klausdami kits-kito, kas buvo kaltas už naktinį atsitikimą, o griežtė, bėgiodama po pievą, jiems sakė:

Žyd's — žyd's . . . žyd's — žyd's . . .

Apuokas tylėjo, pasislėpęs gruszioje, o ažuolas užė, tartum ką pasakodamas, tartum dėkavodamas Szvenczi-
ausiai Panelei, juog ji iszgelbėjo nuog nukirtimo.

Vytautas.

Margumynai.

Protinga kirmėlaitė. Szeimininkas, sergėdamas surius nuo pagedimo, kabino surinycioje. Surių buvo nemažai; viename įviso mažos kirmėlaitis ir daugindamos apsiautė visą surį.

Viena isz kirmėlaiczių buvo protingesnė už visas. „Beklausinėdamas kitų, patsai iszmintingėsiu tapsi,“ aiskino kitoms ir pati apie viską klausinėjo savo draugių. Už vis labiau geidė žinoti, kokios lyties*) yra suris, ant kurio gyvena.

Suriai, kurie drauge kabbojo, buvo apvačius; teip protingoji kirmėlaitė apreiszkė kitoms, kurioms rodės suris esąs leksztas (płoxzczias). Protingoji ryžos persitikrinti. Iszėjo tiesiai į vieną pusę; po nekuriam laikui sugrižo isz antros pusės. „Dabar tai žinau, kad apvačius yra, nės eidama neradau nei kampo, nei kranto, o eidama į vieną pusę, sugrižau isz antros.“ Teip aiskino savo draugėms. „Eidama radau duobių ir kupstų, kurias mes padarėme, jieszkodamos maisto; bet jie teip maži, kad surio apvačumui nieko nekenkia.“

Surinyczia buvo tamsi, dėlto kabojo lempa, kuri pagal szeimininko įsakymą visad žibėjo; isz vietos pajudinama tik tadą budavo, kad reikdavo jieszkoti ko kitamę krasztę surinycziuos.

Kaip tik protinga kirmėlaitė apsakė kitoms, tuojaus viena isz jų ruosžės kelionėn, protingai tardama: „gal ir tiesa, bet dėl tikrumo reikia surį apeiti isz antros pusės;“

*) formos.

protingoji vienok suturėjo aiskindama: „tau suvis nereikia pradėti tokios paojingos kelionės, nės surio apvalumas darodomas yra ant vietos. Szeszėlis mūsų surio ant sienos yra apvalus; asz tą seniai pasergėjau. Gaštinau persitikrinti tu gali tadą, kadą szeimininkas atėjęs nesziojas lempą isz vienos vietos į kitą o szeszėlis mus surio vis lieka apvalus, kaip kamuolys. Kartą ateidamas szeimininkas atsineszė torielką. Vartant torielkos jos szeszėlis rodės tai pailgas, tai apvalainas, tai panaszus į brukszmę. Dabar žiurėkite, szeszėlis mainos dėlto, kad torielka lekszta; szeszėlis-gi mus surio visados apvalus, dėlto kad suris apvalus.“ Matydamos tai kitos pradėjo tyrinėt ir rado daugel kitų darodymų; kaip tai: virvė, ant kurios kabojo suris, trumpinos, kadą lempa tolinos, ir ilginos, kadą artinos. Toliau jos pasergėjo, kad apszviecziant vieną pusę surio, nesziojant lempą, szviesą paregėdavo vienos ankszciaus, kitos paskiau. Isz tų visų pasergėjimų persitikrino, kad suris buvo apvalus, kaip kamuolys.

Teip ir mes, žemės kirmelaitės, gauname žinoti, juog žemė yra apvali, kaip kamuolys.

Pleitukas.

Nesigirk pirm laiko. Kartą prastas darbininkas ėjo par lauką ir užėjo zuikį. Sustojo ir mislyjo: „kaip czia daryti: ar jį miegantį užmuszti, ar gyvą pagauti? Geriaus bus gyvą pagauti, bet kaip bus sunaudoti?“ Valandelę patylėjęs, pradėjo sau vienas sznekėti: Ot, teip bus geriaus! pasigausiu jį gyvą ir parsineszęs papiausiu; mėsą suvalgysiu, o kailį parduosiu; gausiu dvyliką auksinų; už devynis auksinus pirksiu kiaulaitę, o už likusius tris auksinus pirksiu visokių grūdų szėrimui jos. Pavasaryj' kiaulaitė atves dvyliką kiaulaiczių, o ta dvylika atves vėl po dvyliką, tai bus gana daug. Paskui visas iszpjausiu, pridėsiu miesos pilną kamara; pusę tos mėsos parduosiu, gausiu dizecziai piningų; už tuos piningus pirksiu nemažai lauko, žinoma, su namais. Paskui vesiu turtingą paczią, gausiu didžią pasogą . . . o, tai busiu turtingesnis už Szpilių Kriukį. Bet dar ne galas mano gyvenimo. Mano pati pagimdys du sunu, kurie bus vardu Vincas ir Jonas. Kadą jau bus dikti vyrai, dirbs lauką o asz, po langu

sėdėdamas, darbą uždavinėsiu ir rėksiū: Ei, Vincai ir Jonai! žmonių perdaug nesunkinkite!!“ — Ir teip balsingai rikterėjo, kad nėt zuikis auksztyn paszoko, ir nubėgo, neszdamos visą darbininko turtą ir laimę, Teip atsitika ir tam, kurs pirm laiko girias ką padarysias.

P. Pleitukas.

Nuo Redakcijos.

Atmenate, Skaitytojai, kaip džiaugotės perniai, skaitydami itgą **Dėdės Atanazo** pasakojimą „**Kaip Vargaitis pavirto į vagį-razbaininką ir nukeliavo į Siberiją?**“ Taigi su džiaugsmu praneszame jums, kad tasai dailus pasakorius suteikė mums da keletą itgų savo pasakojimų, kurius mes, nieko netrukę, spaudinime stacziai kningelėmis, nedėdami po kąsnelį į kiekvieną numerį; szios kningelės bus priedu prie „**Tėvynės Sargo**“, kaip lyg sziol buvo **ukiszkieji pamokimai**. Tas bus parankiaus: 1) skaitytojas galės vienu trukiū perskaiytyti visą pasakojimą, nelaukdamas kas mėnesį naujos „pozicijos“; 2) skyrimai spaudinamos kningelės nėraž nesumažins didumo laikraszcziū; jis ir toliaus duos vis **po tris**, ne po du, ne po vieną łaksztą, kaip kiti laikraszcziai, bet jis vis-gi pasiliks teip pat pigus — **pusė rublio ant metų**. Łocni musų agentai ir Didžiojoje Lietuvoje (Rosijoje) pardavinės tik už pusę rublio; kiti kiek tik ims brangiau. Tai-gi skaitykite „Sargą“ ir jo priedus! Prie NN. 10 ir 11; kaipo priedas, bus **Dėdės Atanazo** pirmoji kningelė: „**Obrusiteliai**. Galerija paveikslėlių isz maskolių gyvenimo Lietuvoje“.

Tas juokingas veikašas, teisingiausiai ap-
rasząs, kokie terp mūsų randas ruskintojai: urė-
dninkai, pristovai, tarpininkai, mokytojai, žanda-
rai, popai, buvo jau spaudintas „Apžvalgoje“
1895 ir 96 metuose. Tą kningelę, kad ji iš-
juokia mūsų ruskintojus, reiks teipo-gi slėpti, tą
įrašome galę laikraščio. Kitą metą duosime,
kaipo priedą: „**Keidosių Onutė**“, dailių pasakojimą
p. **Savojo** apie tą, ką gal mokinti — lietuviai savo
tėvynėje padaryti. Aną pernai sziek-tiek spau-
diname „**Sarge**“. Dabar visa vienoje vietoje.
Toliaus duosime antrą **Dėdės Atanazo** kningelę:
„**Kandidatas į kunigus**“, pasakojimą, kaip paaugęs
vaikinas, tėvų paskirtas į kunigus, visai kitu keliu
nuėjo. Toliaus, trečią **Dėdės Atanazo** kningelę:
„**Smulkėsniai pasakojimai**“ ir tt.

Tai-gi rupinamės ir da labiau rupinsimės,
jei matysime, Mieli Skaitytojai, kad ir jūs rupinatės
gauti ir skaityti, ką kiti jums patiekia. Mes ne-
troksztame iš to nėjokio pelno, kaip tiktai jūsų
apszvietimo. Jei mūsų laikraštis nepatiktų,
skaitykite kitokius: „Ukininką“, „Lietuvą“, „Garsą“,
nės ir jie to paties jums trokszta: apszvietos ir
apszvietos, supratimo! —

— Praszymai į Petrapylę pulkais skrenda.
Gerai, lietuviai! gerai, kad stojatės. — Kas-žin,
ar tiesa: eina garsas, buk jau nusprendę leisti
Peterburkę vieną ukiszkąją Gazietaį ir spaudinti
małdakninges. Kad-gi Dievas duot!

P. Pleitukui. Du lakszteliu apturėjome. Tinka; praszome netingėt
ir daugias parupinti. Jei neparanku į Prusus, siųsk kam į anapus Nemuno;
ten daugumas žino, kam ir kaip pristatyti dėl perveizdėjimo.

P. Al. Gužucziui. Ellios į mūsų laikraštį netinka. Siųsime kitur

„Varpo“ redakcijai. Ant išleidimo „sukaktuvinio“ Jusų numario ar kningelės apart dviejų ilgų straipsnių išsiuntėm dar 10 rub.

Komitetui, statanciam paminklą kun. A. Burbai. Ar jau susitvėrė toksai komitetas? Jei susitvėrė, tai jau į Jusų rankas mūsų Redakcija siunczia 5 dol. par kun. Kaupą. Reiktu mitriaus rinkti aukas.

P. A Vaidaliotui. Spaudiname. Dėlko nepaslenki tankiaus praižyti naudingus artikulėlius? Pasakytumbim acziu!

P. Žiužiui. Tai-gi matai-gi, kumuteli! Pabandei ir išvydai, kad korespondenciją paraszyti ne Dievas žin, kaip sunku. Tiktai trumpiaus: nonmulta, sed multum, ir stilium szvelnesniu. Keiktis mes nemokame. Łaukiame daugiaus.

Stambieji rikliai priedę prie № 7.

Pusl.	2 eilia	3 nuo virsz.	atspausta:	reikia buti:
-	-	4 - -	szviesziai	szviežiai.
-	4 -	3 - -	garbarinon	garbarnion,
-	4 -	5 - -	szłapiaus	szłapiais.
-	6 -	1 - -	apibarstoma	apibarstomas.
-	7 -	20 - -	auksztynaklą	auksztynaaklą.
-	8 -	10 - -	savo	svaro.
-	12 -	11 - -	szeczotka	szeczotka.
-	12 -	27 - -	cinamono sasafraso	cinamono, 8 łat. sasafraso.
-	14 -	3 - -	kaskavilla	kaskarilla.
-	15 -	36 - -	steatikes	steatites.
-	15 -	37 - -	Fuchsin Diamant už svara 10 k.	už łatą 10 k.
			Methyl Violet už svara 11 k.	už łatą 11 kap.

Atsakęs rėdaktorius **J. Łapinas Tilžėje**; prie jo siųst rasztus, rankraszczius ir piningus; pas jį teipo-gi laikraszczio krautuvė. Antraszas: **Herrn J. Łapinas, Tilsit, (Ostpr.)**

Spaudinta pas J. Szenkę, Tilžėje.